

KOMMISJONSDIREKTIV 2000/52/EF

2001/EØS/57/13

av 26. juli 2000

om endring av direktiv 80/723/EØF om innsyn i medlemsstatenes økonomiske forbindelser med offentlige foretak(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fællesskap, særlig artikkel 86 nr. 3 og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I kommisjonsdirektiv 80/723/EØF⁽¹⁾, sist endret ved direktiv 93/84/EØF⁽²⁾, pålegges medlemsstatene å sikre innsyn i de økonomiske forbindelsene mellom offentlige myndigheter og offentlige foretak. I henhold til direktiv 80/723/EØF skal visse økonomiske opplysninger oppbevares av medlemsstatene og oversendes Kommisjonen på anmodning, mens andre opplysninger skal oversendes i form av årlige rapporter.
- 2) Forskjellige økonomiske sektorer som tidligere var gjenstand for nasjonale, regionale eller lokale monopoler, er i kraft av bestemmelser i traktaten eller regler vedtatt av medlemsstatene og Fællesskapet blitt eller i ferd med å bli delvis eller helt åpnet for konkurranse. Denne prosessen har tydelig vist hvor viktig det er å sikre at traktatens konkurranseregler innenfor disse sektorene anvendes på en rettfærdig og effektiv måte, og særlig at det ikke skjer en utilbørlig utnyttelse av en dominerende stilling som definert i traktatens artikkel 82 og av statsstøtte som definert i traktatens artikkel 87, med mindre det er forenlig med det felles marked, uten at det berører en mulig anvendelse av traktatens artikkel 86 nr. 2.
- 3) Innenfor disse sektorene gir medlemsstatene ofte sær- eller eneretter til bestemte foretak, eller de gir kompensasjon i form av betaling eller på annen måte til bestemte foretak som har fått oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning. Disse foretakene konkurrerer også ofte med andre foretak.
- 4) I henhold til traktatens artikkel 86 nr. 2 og 3 tilligger det i prinsippet medlemsstatene å gi bestemte foretak i oppgave å yte de tjenester av allmenn økonomisk betydning som medlemsstatene selv fastlegger, mens Kommisjonen skal overvåke at bestemmelsene i nevnte artikkel blir korrekt overholdt.
- 5) I traktatens artikkel 86 nr. 1 pålegges medlemsstatene, med hensyn til offentlige foretak og foretak de gir sær- eller eneretter, å avholde seg fra å treffe eller opprettholde tiltak som strider mot traktatens regler. Traktatens

artikkel 86 nr. 2 får anvendelse på foretak som har fått oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning. I traktatens artikkel 86 nr. 3 er det fastsatt at Kommisjonen skal overvåke anvendelsen av bestemmelsene i artikkel 86 og i nødvendig utstrekning rette direktiver eller vedtak om dette til medlemsstatene. I fortolkningsbestemmelsene vedlagt traktaten i protokollen om offentlig kringkasting i medlemsstatene heter det at bestemmelsene i traktaten om opprettelse av Det europeiske fællesskap ikke skal berøre medlemsstatenes myndighet til å finansiere allmennkringkasting, såfremt finansieringen gis til kringkastingsforetak for at de skal kunne oppfylle de allmennkringkastingsoppgaver som er pålagt dem, definert og tilrettelagt av de enkelte medlemsstater, og såfremt finansieringen ikke endrer handels- og konkurransevilkårene i Fællesskapet i en grad som ville være i strid med de felles interesser, idet det skal tas hensyn til oppfyllelsen av allmennkringkastingsoppgaven. For å sikre anvendelsen av bestemmelsene i traktatens artikkel 86 bør Kommisjonen ha de nødvendige opplysninger. Dette krever at vilkårene for at slikt innsyn skal kunne sikres, må presiseres.

- 6) Innflokke forhold på grunn av det store mangfold av offentlige og private foretak som har fått sær- eller eneretter eller oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning, bredden i de former for virksomhet som ett og samme foretak kan drive samt den varierende grad av markedliberalisering i de forskjellige medlemsstatene, kan vanskeliggjøre anvendelsen av konkurransereglene, særlig traktatens artikkel 86. Det er derfor nødvendig at medlemsstatene og Kommisjonen har detaljerte opplysninger om disse foretakenes interne økonomiske og organisasjonsmessige struktur, særlig atskilte og pålitelige regnskaper for de ulike virksomhetene som ett og samme foretak driver. Slike opplysninger er ikke alltid tilgjengelige eller tilstrekkelig detaljerte eller pålitelige.
- 7) Slike regnskaper bør vise skillet mellom de ulike virksomhetene, kostnadene og inntektene knyttet til hver enkelt virksomhet, og metodene for postering og fordeling av kostnader og inntekter. Det bør foreligge atskilte regnskaper for på den ene side de varer og tjenester der medlemsstaten har gitt ett foretak sær- eller eneretter eller oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning, og på den annen side for enhver annen vare eller tjeneste som kommer inn under dette foretakets virksomhetsområde. Plikten til å føre atskilte regnskaper bør ikke gjelde for foretak hvis virksomhet er begrenset til yting av tjenester av allmenn økonomisk

(*) Denne fællesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 193 av 29.7.2000, s. 75, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 6/2001 av 31. januar 2001 om endring av EØS-avtalens vedlegg XV (Statsstøtte), se EØS-tillegget til De Europeiske Fællesskaps Tidende nr. 12 av 8.3.2001, s. 6.

⁽¹⁾ EFT L 195 av 29.7.1980, s. 35.

⁽²⁾ EFT L 254 av 12.10.1993, s. 16.

betydning og som ikke driver virksomhet på andre områder enn tjenester av allmenn økonomisk betydning. Det synes ikke å være nødvendig å kreve atskilte regnskaper for virksomhet på området tjenester av allmenn økonomisk betydning eller på området sær- eller eneretter, såfremt et slikt skille ikke er nødvendig av hensyn til fordelingen av kostnader og inntekter mellom vedkommende tjenester og produkter og dem som ikke regnes som tjenester av allmenn økonomisk betydning eller omfattes av sær- eller eneretter.

- 8) Å forplikte medlemsstatene til å sørge for at de berørte foretakene fører slike atskilte regnskaper er den mest effektive måten å sikre en rettferdig og effektiv anvendelse av konkurransereglene på slike foretak på. Kommisjonen har vedtatt en melding om tjenester av allmenn betydning i Europa⁽¹⁾ der den understreker betydningen av denne type tjenester. Det må tas hensyn både til betydningen av de aktuelle sektorer, som kan omfatte tjenester av allmenn betydning, til den sterke markedstillingen som de berørte foretakene kan ha, og til sårbarheten i den gryende konkurransen i sektorer som er i ferd med å bli liberalisert. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet er det nødvendig og hensiktsmessig å fastsette regler om plikt til å føre slike atskilte regnskaper for å nå det grunnleggende mål om å sikre innsyn. Dette direktiv går ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå målene i henhold til traktatens artikkel 5 nr. 3.
- 9) Innenfor enkelte sektorer har Fellesskapet vedtatt bestemmelser som forplikter medlemsstatene og visse foretak til å føre atskilte regnskaper. Det er nødvendig å sikre alle former for økonomisk virksomhet i Fellesskapet lik behandling og å utvide plikten til å føre atskilte regnskaper til å gjelde for alle sammenlignbare forhold. Dette direktiv bør ikke føre til endring av særlige regler med dette formål fastsatt i andre fellesskapsbestemmelser, og bør ikke få anvendelse på virksomhet i foretak som omfattes av slike bestemmelser.
- 10) På grunn av begrenset mulig innvirkning på konkurransen og for å unngå en uforholdsmessig stor administrative byrde, er det på det nåværende stadium ikke nødvendig å kreve at foretak med en samlet netto årsomsetning på under 40 millioner euro skal føre atskilte regnskaper. På grunn av begrensede muligheter for innvirkning på samhandelen mellom medlemsstatene er det på det nåværende stadium ikke nødvendig å kreve atskilte regnskaper for yting av visse kategorier tjenester. Dette direktiv berører ikke anvendelsen av andre regler for oversending av opplysninger fra medlemsstatene til Kommisjonen.
- 11) Dersom kompensasjon for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning er blitt fastsatt for en passende periode etter en åpen og oversiktlig framgangsmåte uten forskjellsbehandling, synes det ikke på det nåværende

stadium å være nødvendig å kreve at de berørte foretakene skal føre atskilte regnskaper.

- 12) Ifølge traktatens artikkel 295 skal ikke traktaten på noen måte berøre medlemsstatenes regler om eiendomsretten. Det bør ikke forekomme ubegrunnet forskjellsbehandling av offentlige og private foretak med hensyn til anvendelsen av konkurransereglene. Dette direktiv bør få samme anvendelse på både offentlige og private foretak.
- 13) Medlemsstatene har forskjellig administrativ oppbygning. Dette direktiv bør omfatte offentlige myndigheter på alle nivåer i hver medlemsstat.
- 14) Direktiv 80/723/EØF bør derfor endres —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 80/723/EØF gjøres følgende endringer:

1. Tittelen skal lyde:

«Kommisjonsdirektiv 80/723/EØF av 25. juni 1980 om innsyn i medlemsstatenes økonomiske forbindelser med offentlige foretak samt om økonomisk innsyn i visse foretak.»

- 2: Artikkel 1 og 2 skal lyde:

«*Artikkel 1*

1. Medlemsstatene skal sikre innsyn i de økonomiske forbindelser mellom offentlige myndigheter og offentlige foretak som fastsatt i dette direktiv på en slik måte at følgende klart framgår:

- a) hvilke offentlige midler de offentlige myndigheter stiller direkte til rådighet for de offentlige foretak det gjelder,
- b) hvilke offentlige midler de offentlige myndigheter stiller til rådighet gjennom offentlige foretak eller finansinstitusjoner,
- c) hvordan de offentlige midlene faktisk anvendes.

2. Med forbehold for særlige bestemmelser fastsatt av Fellesskapet skal medlemsstatene sikre at den økonomiske og organisasjonsmessige struktur i ethvert foretak med plikt til å føre atskilte regnskaper gjenspeiles korrekt i de atskilte regnskapene, slik at følgende klart framgår:

- a) kostnader og inntekter knyttet til de ulike virksomhetene,
- b) fullstendige opplysninger om metodene for postering og fordeling av kostnader og inntekter på de ulike virksomhetene.

⁽¹⁾ EFT C 281 av 26.9.1996, s. 3.

Artikkel 2

1. I dette direktiv menes med:

- a) «offentlige myndigheter»: alle offentlige myndigheter, herunder staten og regionale og lokale myndigheter samt alle øvrige lokale administrative enheter,
- b) «offentlig foretak»: ethvert foretak der offentlige myndigheter direkte eller indirekte kan utøve dominerende innflytelse som følge av eierskap, økonomisk deltaking, eller de regler som gjelder for foretaket,
- c) «offentlig foretak innenfor produksjonssektoren»: ethvert foretak med produksjon som hovedvirksomhetsområde, definert som minst 50 % av den samlede årsomsetning. Det dreier seg om foretak hvis virksomhet kommer inn under næringshovedområde D - Produksjonsvirksomhet (som omfatter næringsområde DA til DN) i NACE (Rev.1)(*),
- d) «foretak med plikt til å føre atskilte regnskaper»: ethvert foretak som en medlemsstat har gitt en sær- eller enerett i henhold til traktatens artikkel 86 nr. 1, eller som har fått oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til traktatens artikkel 86 nr. 2 og mottar statsstøtte, uansett form, herunder subsidier, stønad eller kompensasjon, knyttet til denne tjenesten, og som dessuten driver andre former for virksomhet,
- e) «ulike virksomheter»: på den ene side alle varer eller tjenester et foretak har fått sær- eller eneretter til å levere eller yte, eller alle tjenester av allmenn økonomisk betydning et foretak har fått oppgaven med å yte, og på den annen side enhver annen vare eller tjeneste som omfattes av foretakets virksomhet,
- f) «eneretter»: rettigheter som en medlemsstat gir et bestemt foretak ved lov eller forskrift og som gir foretaket enerett til å yte en tjeneste eller drive en virksomhet innenfor et bestemt geografisk område,
- g) «særretter»: rettigheter som en medlemsstat gir et begrenset antall foretak ved lov eller forskrift og som innenfor et bestemt geografisk område
 - begrenser til to eller flere antallet av slike foretak som har tillatelse til å yte en tjeneste eller drive en virksomhet, på annen måte enn etter kriterier som er objektive, forholdsmessige og ikke innebærer forskjellsbehandling, eller
 - på annen måte enn etter ovenfor nevnte kriterier gir flere konkurrerende foretak tillatelse til å yte en tjeneste eller drive en virksomhet, eller
 - på annen måte enn etter ovenfor nevnte kriterier gir ett eller flere foretak rettslige eller lovgivningsmessige fordeler som i betydelig grad påvirker andre foretaks evne til innenfor

samme geografiske område å yte samme tjeneste på vilkår som i all hovedsak er like.

2. Offentlige myndigheter antas å utøve en dominerende innflytelse når de direkte eller indirekte i forhold til foretaket:

- a) eier mer enn halvparten av foretakets tegnede kapital, eller
- b) har mer enn halvparten av de stemmer som er knyttet til andeler utstedt av foretaket, eller
- c) kan utnevne mer enn halvparten av medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan.

(*) EFT L 83 av 3.4.1993, s. 1.»

3. I artikkel 3 erstattes «artikkel 1» av «artikkel 1 nr. 1».

4. Følgende artikkel 3a innsettes:

«Artikkel 3a

1. For å sikre innsynet omhandlet i artikkel 1 nr. 2 skal medlemsstatene treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at ethvert foretak med plikt til å føre atskilte regnskaper:

- a) fører atskilte regnskaper for de ulike virksomhetene,
- b) posterer eller fordeler alle kostnader og inntekter korrekt på grunnlag av konsekvent anvendte og saklig begrunnede prinsipper for føring av kostnadsregnskap,
- c) klart angir hvilke prinsipper for føring av kostnadsregnskap som anvendes for de atskilte regnskapene.

2. Nr. 1 får bare anvendelse på virksomheter som ikke er omfattet av særlige bestemmelser fastsatt av Fællesskapet, og får ingen innvirkning på noen av de forpliktelser medlemsstatene eller foretakene har i henhold til traktaten eller til slike særlige bestemmelser.»

5. Ny artikkel 4 og 5 skal lyde:

«Artikkel 4

1. Med hensyn til innsynet omhandlet i artikkel 1 nr. 1 får ikke dette direktiv anvendelse på økonomiske forbindelser mellom offentlige myndigheter og

- a) offentlige foretak i forbindelse med tjenesteyting som ikke vil få merkbar innflytelse på handelen mellom medlemsstatene,
- b) sentralbanker,
- c) offentlige kredittinstitusjoner i forbindelse med innskudd av offentlige midler foretatt av offentlige myndigheter på vanlige forretningsmessige vilkår,

- d) offentlige foretak med en samlet netto årsomsætning på mindre enn 40 millioner euro i de to regnskapsårene før det året midlene omhandlet i artikkel 1 nr. 1 stilles til rådighet eller anvendes. For offentlige kredittinstitusjoner skal imidlertid den tilsvarende terskelen være en balansesum på 800 millioner euro.
2. Med hensyn til innsynet omhandlet i artikkel 1 nr. 2 får ikke dette direktiv anvendelse på
- a) foretak i forbindelse med tjenesteyting som ikke vil få merkbar innflytelse på handelen mellom medlemsstatene,
- b) foretak med en samlet netto årsomsætning på mindre enn 40 millioner euro i de to regnskapsårene før ethvert gitt år det innehar en sær- eller enerett gitt av en medlemsstat i henhold til traktatens artikkel 86 nr. 1, eller før ethvert gitt år det har fått oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til traktatens artikkel 86 nr. 2. For offentlige kredittinstitusjoner skal imidlertid den tilsvarende terskelen være en balansesum på 800 millioner euro.
- c) foretak som har fått oppgaven å yte tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til traktatens artikkel 86 nr. 2, dersom den statsstøtten de mottar, uansett form, herunder subsidier, stønad eller kompensasjon, ble fastsatt for en passende periode etter en åpen og oversiktlig framgangsmåte uten forskjellsbehandling.

Artikkel 5

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at opplysningene om økonomiske forbindelser omhandlet i artikkel 1 nr. 1 er tilgjengelige for Kommisjonen i fem år fra utgangen av det regnskapsår de offentlige midlene ble stilt til rådighet for de berørte offentlige foretak. Dersom de offentlige midlene anvendes i løpet av et senere regnskapsår, skal femårsfristen løpe fra utgangen av det regnskapsåret.

2. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at opplysningene om økonomisk og organisasjonsmessig struktur omhandlet i artikkel 1

nr. 2 er tilgjengelige for Kommisjonen i fem år fra utgangen av det regnskapsår de gjelder for.

3. I de tilfeller der Kommisjonen anser det nødvendig å anmode om det, skal medlemsstatene oversende den opplysningene nevnt i nr. 1 og 2 samt nødvendig bakgrunnsmateriale, særlig med hensyn til hvilke målsettinger som søkes nådd.»

6. I artikkel 5a nr. 3 erstattes «ECU» med «euro».

7. I artikkel 6 nr. 1 erstattes «artikkel 5 nr. 2» med «artikkel 5 nr. 3».

Artikkel 2

Medlemsstatene skal senest innen 31. juli 2001 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Artikkel 1 nr. 2 i direktiv 80/723/EØF, som endret ved dette direktiv, får anvendelse med virkning fra 1. januar 2002.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *De Europeiske Fællesskaps Tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 27. juli 2000.

For Kommisjonen

Mario MONTI

Medlem av Kommisjonen